

КОНЦЕПЦІЯ

розвитку іншомовної освіти у Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя

1. Загальні положення

На сучасному етапі розвитку суспільства, який характеризується розширенням міжнародної співпраці у різних галузях економіки, необхідністю забезпечення умов для академічної та професійної мобільності фахівців, збільшенням іншомовного спілкування у різних формах, вивчення іноземних мов набуває нового значення. Сутність Концепції полягає в осмисленні принципів, ідей, норм та правил покращення іншомовної освіти у Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя та створенні умов для підготовки випускників і викладачів до активного професійного спілкування в іншомовному професійному та академічному середовищі.

Концепція базується на нормативних документах Міністерства освіти і науки України, «Загальноєвропейських рекомендаціях з мовної освіти: вивчення, навчання, оцінювання», рамкових програмах з іноземних мов.

Впровадження Концепції розраховане на п'ять років, починаючи з 2016-2017 навчального року.

Уведення в дію Концепції дозволить оптимізувати навчальний процес, націлити його на забезпечення фахових потреб, забезпечити раціональне використання наявних ресурсів та підвищити ефективність навчання іноземних мов в університеті.

2. Мета Концепції полягає у створенні в університеті організаційних та дидактичних умов для оволодіння іноземними мовами у відповідності із сучасними потребами щодо обміну інформацією, розуміння способів життя і мислення інших людей, використання потенціалу інформаційних та комунікаційних технологій, розвитку ефективної міжнародної співпраці.

3. Принципи навчання іноземних мов базуються на «Загальноєвропейських рекомендаціях із мовної освіти» та спрямовані на досягнення академічної мобільності студентів і викладачів, їх успішної адаптації на європейському та світовому ринках праці. Вони передбачають:

- реалізацію компетентнісного підходу, що передбачає здатність особи діяти в різних проблемних ситуаціях, використовуючи отримані знання, уміння та навички;
- професійну спрямованість навчання іноземних мов на формування готовності студентів та викладачів до іншомовного спілкування в конкурентних професійних, ділових, наукових сферах та ситуаціях;
- активність або персональну відповідальність тих, хто навчається, за свій освітній і професійний розвиток;

- прозорість та відповідність навчальних курсів, програм, критеріїв оцінювання, що реалізуються, міжнародним стандартам навчання та оцінювання досягнень у форматі міжнародних екзаменів;
- системність у навчанні, яка полягає в організації процесу вивчення іноземних мов на основі єдиної нормативної бази, чітко визначених кількісних та якісних потреб, координацію заходів, структурування мовних курсів за рівнями підготовки та спеціалізаціями, стандартизацію змісту навчання і контролю ефективності підготовки;
- послідовність у викладанні, яка полягає у тому, що кожен наступний ступінь навчання іноземної мови базується на досягненні цільового рівня попереднього ступеня;
- автономність учасників навчального процесу, яка полягає у тому, що суб'єкти несуть відповідальність за результати навчальної діяльності, мають можливості щодо вільного вибору програм, навчально-методичного забезпечення та технологій навчання.

4. Рівні володіння іноземною мовою. Концепція орієнтується на загальноєвропейські рекомендації з іншомовної освіти та передбачає формування таких рівнів володіння іноземною мовою:

Рівні володіння мовою		Дескриптори
Досвідчений користувач	C2	Може розуміти без утруднень практично все, що чує або читає. Може вилучити інформацію з різних усних чи письмових джерел, узагальнити її і зробити аргументований виклад у зв'язній формі. Може висловлюватися спонтанно, дуже швидко і точно, диференціюючи найтонші відтінки смислу у досить складних ситуаціях.
	C1	Може розуміти широкий спектр досить складних та об'ємних текстів і розпізнавати імпліцитне значення. Може висловлюватися швидко і спонтанно без помітних утруднень, пов'язаних з пошуком засобів вираження. Може ефективно і гнучко користуватися мовою у суспільному житті, навчанні та з професійними цілями. Може чітко, логічно, детально висловлюватися на складні теми, демонструючи свідоме володіння граматичними структурами.
Незалежний користувач	B2	Може розуміти основні ідеї тексту як на конкретну, так і на абстрактну тему, в тому числі й технічні (спеціалізовані) дискусії за своїм фахом. Може нормально спілкуватися з носіями мови з таким

		ступенем швидкості та спонтанності, який не завдає труднощів жодній із сторін. Може чітко, детально висловлюватися на широке коло тем, виражати свою думку з певної проблеми, наводячи різноманітні аргументи «за» і «проти».
	B1	Може розуміти основний зміст чіткого нормативного мовлення на теми, близькі і часто вживані на роботі, при навчанні, під час дозвілля тощо. Може з'ясувати більшість питань під час перебування або подорожі у країні, мова якої вивчається. Може просто і зв'язно висловитись на знайомі теми або теми особистих інтересів. Може описати досвід, події, сподівання, мрії та амбіції, навести стислі пояснення і докази щодо точок зору та планів.
Елементарний користувач	A2	Може розуміти ізольовані фрази та широко вживані вирази, необхідні для повсякденного спілкування у сферах особистого побуту, сімейного життя, здійснення покупок, місцевої географії, роботи. Може спілкуватися у простих і звичайних ситуаціях, де необхідний простий і прямий обмін інформацією на знайомі та звичні теми. Може описати простими мовними засобами зовнішність, своє оточення, найближче середовище і все, що пов'язане зі сферою безпосередніх потреб.
	A1	Може розуміти і вживати побутові повсякденні вирази, а також елементарні речення, необхідні для задоволення конкретних потреб. Може відрекомендуватись або представити когось та може запитувати і відповідати на запитання про деталі особистого життя, наприклад, де він / вона живе; про людей, яких він / вона знає; про речі, які він / вона має. Може взаємодіяти на простому рівні, якщо співрозмовник говорить повільно і чітко та готовий прийти на допомогу.

5. Організація навчального процесу

В основу організації процесу вивчення іноземних мов покладено Рекомендації Ради Європи, за якими іншомовна освіта має базуватись на спільних для всіх країн Європи цілях, змісті і методах навчання, маючи за мету досягнення загальнорекомендованих кваліфікаційних рівнів, які

забезпечують спілкування та ефективність дій у межах європейського простору.

У процесі організації навчання вирішуються такі питання:

- здійснюється перспективне та поточне планування заходів щодо створення ефективного навчального середовища з урахуванням потреб їх фінансового, ресурсного, кадрового та організаційного забезпечення;
- проводяться заходи щодо підвищення кваліфікації викладачів іноземних мов з урахуванням сучасних методик викладання;
- проводяться заходи щодо організації (реорганізації) та навчально-методичного забезпечення мовних курсів (нормативного та поглибленого) відповідно до кваліфікаційних рівнів володіння мовами;
- проводиться попереднє мовне тестування та забезпечується корекційна робота щодо ліквідації прогалин у мовній підготовці тих, хто навчається;
- проводиться організація самостійної роботи, розробляються рекомендації щодо роботи з використанням рекомендованих джерел, засобів мережі Інтернет, інтерактивних комп'ютерних програм;
- надаються платні послуги усім бажаючим вивчати мови;
- організовується співпраця з міжнародними організаціями, культурними центрами, професійними асоціаціями, видавництвами навчальної літератури.

За рекомендацією Міністерства освіти і науки України (Лист МОН №1.3-120 від 11.03.2015 «Про організацію вивчення гуманітарних дисциплін») в університеті запроваджено викладання іноземних мов на всіх етапах навчання.

На освітньому рівні «бакалавр» навчальними планами передбачено 2 години на тиждень з метою проведення діагностики рівня володіння іноземною мовою, корекційної роботи щодо ліквідації прогалин в іншомовній освіті та наближення студентів до вимог університетської програми, мотивування студентів до вивчення іноземних мов та ознайомлення їх із системою іншомовної освіти у Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя. Для тих студентів, що демонструють рівень B1 по завершенні першого року навчання, запроваджено факультативні заняття з англійської мови як мови міжнародного академічного спілкування, задля досягнення ними рівня B2 відповідно до «Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти».

У програмах підготовки магістрів та докторів філософії іноземна мова вивчається протягом двох років та передбачає підготовку до спілкування на професійні теми, повідомлення про результати наукової та професійної діяльності, участь у наукових та професійних дискусіях.

Подальше удосконалення рівнів володіння викладачами та студентами іноземними мовами організовано у Центрі іншомовної освіти, де застосовано курсовий підхід до організації навчання: групова робота (10 осіб), обсяг навчального навантаження - 120 год., запис на навчання - за результатами діагностичного тесту і діагностика рівня сформованості іншомовної компетентності наприкінці навчання.

6. Навчально-методичне забезпечення іншомовної освіти в університеті здійснюється на основі єдиної нормативної бази, чітко визначених кількісних та якісних вимог, координації заходів, структуризації мовних курсів за рівнями підготовки та спеціалізаціями, стандартизації змісту навчання і засобів діагностики ефективності підготовки.

Навчально-методичні комплекси, що використовуються у навчанні, мають на меті створення ефективного іншомовного навчального середовища та передбачають використання різноманітних навчальних посібників як вітчизняного, так і зарубіжного виробництва, авторських програм, засобів наочності, аудіо-, відеоматеріалів та комп'ютерних програм.

Схвалено Вченою радою
Ніжинського державного університету
імені Миколи Гоголя
(протокол № 4
від 10 листопада 2016 року)